

Plan van Aanpak

Archeologisch vooronderzoek, bureau- en inventariserend veldonderzoek

Opdrachtgever: SAB
Plangebied: Plangebied Plantageweg 35
Datum: 13 februari 2015

Opsteller PvA: drs. K. Wink, RAAP West-Nederland
Autorisatie: drs. B. Jansen, RAAP West-Nederland
Projectcode: ALPL
**Onderzoeksmeldings-
nummer:** 65164

Inleiding

SAB heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau verzocht een Plan van Aanpak (PvA) op te stellen voor het uitvoeren van een archeologisch onderzoek m.b.t. het plangebied Plantageweg 35. Dit onderzoek is nodig in verband met voorgenomen bouwwerkzaamheden.

Uitgangspunt voor dit onderzoek is het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ), zoals beschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Dit proces bestaat uit meerdere fasen (zie bijlage: Archeologische Monumentenzorg). De eerste fase is het archeologisch vooronderzoek. Daarbij gaat het erom vast te stellen of archeologische waarden in een gebied aanwezig zijn en zo ja, wat de kwaliteit daarvan is. Het archeologisch vooronderzoek valt uiteen in een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek.

In dit PvA worden het bureauonderzoek en de verkennende fase van het inventariserend veldonderzoek beschreven. Met het verkennend veldonderzoek wordt voornamelijk inzicht verkregen in de bodemopbouw.

Na afronding van dit onderzoek neemt de gemeente Alblisserdam op basis van het advies van RAAP, een besluit over het vervolgtraject. Het besluit kan inhouden dat het archeologisch onderzoek is afgerond of dat één van de vervolgstappen uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) moet worden doorlopen.

In het PvA vindt u achtereenvolgens:

- administratieve gegevens
- het archeologisch onderzoek
- het RAAP eindproduct
- planning & overleg
- bijlage: Archeologische Monumentenzorg
- bijlage: figuur boorpuntenplan

Administratieve gegevens

Opdrachtgever: SAB
Dhr. J.M. Heerink
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem
026-3576911
jurian.heerink@sab.nl

Bevoegd gezag: gemeente Alblasserdam
Merv. C.M. Corbeau
Cortgene 2
2951 ED Alblasserdam
078-6921200
c.m.corbeau@alblasserdam.nl

Uitvoerder: RAAP Archeologisch Adviesbureau
Mevr. K. Wink
Postbus 4025
2301 RA Leiden
071-5768118
k.wink@raap.nl

Onderzoeksmeldingsnummer: 65164

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Algemene gebiedsgegevens

Ligging plangebied: In de bebouwde kom van Alblasserdam, begrensd door de Plantageweg in het westen, de Cornelis Smitstraat in het noorden, de bebouwing langs de Van der Leestraat in het oosten en in het zuiden door de Kerkstraat

Centrum-coördinaat: 105.032 / 430.675

Oppervlakte plangebied: 6.827 m²

Grondgebruik: braak, deels verhard met klinkers

Voorgenomen bodemingrepen: Nieuwbouw supermarkt met woningen, aanleg parkeerplaats

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van het bureauonderzoek geldt voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen (archeologische resten) uit de Laat Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen. Vindplaatsen uit deze perioden kunnen voorkomen op de oever- en/of crevasseafzettingen van de Alblas, direct onder de recente bouwvoor. Het gaat daarbij om vindplaatsen met een oppervlakte van circa 500 tot 2.000 m² die worden gekenmerkt door een vondstspreading van aardewerk en waarschijnlijk een archeologische laag. Het zal voornamelijk gaan om losse huisplaatsen/boerderijen of een verzameling van enkele bij elkaar. Binnen de vindplaatsen kan, naast aardewerk, ook hout(skool), natuursteen en metaal voorkomen. Mogelijk kunnen er ook sporen aanwezig zijn van agrarisch gebruik van de locatie, zoals greppelsystemen en sporen van percelering. Dergelijke complextypen zijn echter met een booronderzoek niet of nauwelijks op te sporen.

Op basis van de ligging in de laatmiddeleeuwse ontginningsas geldt voor het zuidelijk deel van het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen (nederzettingsresten) uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Op grond van de ontginning omstreeks de 13e eeuw dient in het overige deel van het plangebied tevens rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van overige archeologische resten uit de Late Middeleeuwen, zoals gebruiksvoorwerpen en sporen van agrarisch grondgebruik uit deze periode (greppels, kuilen e.d.). Dergelijke archeologische resten worden verwacht in de bovenste lagen van het klei-opveengebied binnen circa 1 m Mv, maar zijn met een booronderzoek niet of nauwelijks op te sporen.

Verder worden dat in de diepere ondergrond afzettingen rivierduinen verwacht, waarvoor een zeer hoge archeologische verwachting voor de aanwezigheid van vindplaatsen vanaf het Laat Paleolithicum tot aan het moment van verdrinking van het rivierduin geldt. Vindplaatsen uit het Laat Paleolithicum/Mesolithicum op rivierduinen zullen zich kenmerken als (zeer) kleine kampementen met een dunne vondstspreading van vuursteen. Met een booronderzoek zijn dergelijke complextypen nauwelijks op te sporen. Bewoning van een rivierduin kan zich ook kenmerken door de aanwezigheid van humeuze afvallagen langs de flanken van het duin met daarin indicatoren zoals houtskool, (on)verbrand bot, vuursteen en dergelijke. Afwezigheid van dergelijke afvallagen betekent echter niet dat een vindplaats kan worden uitgesloten.

Op grond van de historische kaarten worden in het zuidelijk deel van het plangebied, direct aan de Kerkweg, overblijfselen (funderingen) van twee gebouwen uit Nieuwe tijd in het plangebied verwacht. In het overig deel van het plangebied, met name op de percelen die in gebruik waren als erf en/of tuin, kunnen erfstructuren, perceelsgreppels en dergelijke aanwezig zijn uit deze periode.

Om het verwachtingsmodel te toetsen en aan te vullen, wordt een verkennend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd.

Het archeologisch onderzoek

Onderzoeksvragen

- Welke gegevens met betrekking tot archeologische waarden zijn reeds over het plangebied bekend?
- Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Zijn in het plangebied archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of archeologische resten aanwezig die (mogelijk) bedreigd worden door de geplande inrichting?
- Op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?
- Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig intact dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?
- Welke methoden zouden bij het archeologisch vervolgonderzoek ingezet kunnen worden?
- Op welke manier dient bij eventuele graafwerkzaamheden met archeologische waarden te worden omgegaan?

Alhoewel niet de doelstelling van het onderzoek zullen indien archeologische resten worden aangetroffen bovendien de volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Wat is de aard van de aangetroffen archeologische resten ?
- Wat is de diepteligging, dikte en stratigrafische positie van de archeologische laag waarin de resten zijn aangetroffen?
- Kan op basis van deze archeologische resten de gespecificeerde archeologische verwachting worden bijgesteld?

Methode

Tijdens het onderzoek zullen de volgende werkzaamheden worden verricht:

- A. Bureauonderzoek
- B. Verkennend booronderzoek

A. Bureauonderzoek

Tijdens het bureauonderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- Bestuderen van bodem-, geo(morfo)logische, historische en topografische kaarten;
- Inventariseren van archeologische gegevens (o.a. uit het ARChEologisch Informatie Systeem);
- Raadplegen van literatuur.

Op basis van geo(morfo)logische en bodemkundige informatie alsmede archeologische en historische informatie wordt een gespecificeerde archeologische verwachting geformuleerd ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied.

De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd ter voorbereiding van het veldwerk:

- Uitvoeren van een KLIC-melding;
- Vervaardigen van werkkaarten voor het veldwerk;
- Doen van een onderzoeksmelding bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

B. Verkennend booronderzoek

Aantal dagen veldwerk	0,5
Samenstelling veldteam	Projectleider en projectmedewerker

Te onderzoeken oppervlakte: 6.827 m²
Boorsysteem: 30x35 m grid, waarbij plaatsen waar de boringen zullen worden gezet mogelijk worden beïnvloed door de voormalige bebouwing, oppervlakteverharding en kabels en leidingen.
Boortype: Edelmanboor (diameter 7 cm)/gutsboor (diameter 3 cm)
Aantal boringen: ca. 8
Max. boordiepte: Circa 400 cm -Mv. Minimaal twee van de boringen wordt doorgezet tot op een diepte van 8 m -Mv om de aanwezigheid van rivierduinafzettingen vast te stellen.
Boorbeschrijving: De boringen zullen beschreven worden volgens het RAAP-Bodem Beschrijvingssysteem. Dit systeem voldoet aan NEN 5104.
Analyse: In het veld.
Inmeten met: RTK-GPS.

Product

De resultaten van het onderzoek zullen worden gerapporteerd in de vorm van een RAAP-notitie. De rapportage bevat in ieder geval de volgende onderdelen:

- Samenvatting
- Inleiding
- Methoden
- Resultaten
- Conclusies en aanbevelingen

Een overzichtsk kaart met de begrenzing van het plangebied en de resultaten van het archeologisch onderzoek wordt aan de rapportage toegevoegd. De boorstaten worden aangeleverd als bijlage.

De notitie wordt als digitaal bestand geleverd (pdf). Om de inhoud van de rapportage te laten aansluiten op het beleid van de overheid zal bovendien een digitaal exemplaar naar de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en naar de gemeente/provincie worden verzonden. Indien tijdens het onderzoek vondsten zijn aangetroffen, zal tevens een (gedrukt) definitief exemplaar van de notitie aan het gemeentelijk/provinciaal depot worden gestuurd.

Planning en Overleg

Planning

Het conceptbureauonderzoek is afgerond in week 7. Het veldwerk zal uitgevoerd worden in week 8 en duurt een 0,5 dag. De doorlooptijd van het project (vanaf de aanvang van het veldwerk tot de oplevering van de resultaten) is dan circa 5 weken onder voorbehoud van goede weers- en terreinomstandigheden.

Overleg en organisatie

Als contactpersoon zal optreden drs. K. Wink, projectleider van het onderzoek en bij haar afwezigheid drs. B. Jansen, senior projectleider van RAAP West-Nederland.

In de loop van het onderzoek zal overleg plaatsvinden met de opdrachtgever. Dit gebeurt uitsluitend per telefoon.

Bijlage: Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

Zoals dit schema duidelijk maakt, kan het archeologisch onderzoek uit verschillende fasen bestaan. Om inhoudelijke, prijs- en planningstechnische redenen wordt er soms - indien mogelijk - voor gekozen om bepaalde fasen samen uit te voeren. Bovendien kan, indien reeds voldoende informatie voorhanden is, in sommige gevallen een fase worden overgeslagen. Indien na een bepaalde stap blijkt dat geen nader vervolgonderzoek nodig is, wordt het archeologisch onderzoek afgesloten.

* Bij proefsleuven, opgraving of archeologische begeleiding dient dit onderzoek te worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurd Programma van Eisen (PvE).

Figuur 8. Locatie van de beoogde boorpunten (rode stippen).